

حرفه حسابرسی

حسابرسی عبارت است از فرآیند سیستماتیک جمع‌آوری و ارزیابی شواهد به منظور تعیین درجه و میزان انطباق اطلاعات ارائه شده با معیارهای از پیش تعیین شده و گزارش نتایج به افراد و گروه‌های ذینفع.

ادامه

ابزار : استاندارد حسابرسی

ادعا: صورت‌های مالی

معیار : استاندارد حسابداری

حسابرس به عنوان شخصی که از تمامی این موارد آگاهی دارد، براساس استانداردهای حسابرسی برنامه‌ریزی می‌کند، شواهد را جمع‌آوری و ارزیابی می‌کند و درجه انطباقش را با استانداردهای حسابداری مشخص می‌کند و در نهایت یک اظهار نظر جهت ذی‌نفعان (سهامداران) ارائه می‌دهد.

حدود یا دامنه رسیدگی : حسابرس در ابتدای تمامی کارهایش اعلام می‌دارد که به چه چیزی رسیدگی کرده است.

حدود یا دامنه رسیدگی در مورد صورت‌های مالی، واحد تجاری مورد رسیدگی و دوره مالی مورد رسیدگی را مشخص می‌کند.

ضرورت نیاز جامعه به حسابرسی

رسیدگی حسابرسان مبنای اظهار نظرش را مشخص می کند.

پشتوانه اظهار نظر حسابرسان، گزارش حسابرسان می باشد.

ضرورت نیاز جامعه به حسابرسی :

- ۱- هدف های تهیه کنندگان و استفاده کنندگان اطلاعات با هم مغایر است (تضاد منافع).
- ۲- فاصله بین مالکیت و مدیریت (هرچه فاصله بین مالکیت و مدیریت بیشتر باشد نیاز به استفاده از خدمات حسابرسان مستقل بیشتر می شود).
- ۳- عدم دسترسی مستقیم استفاده کنندگان به اطلاعات و تهیه کنندگان اطلاعات.
- ۴- پیچیدگی صورتهای مالی.
- ۵- توسعه دامنه مبادلات اقتصادی.

نقش اعتباردهی حسابرسی

دلیل اصلی وجود حرفه حسابرسان مستقل، وظیفه اعتباردهی است.

اعتبار دادن به صورتهای مالی به معنای ایجاد اطمینان از مطلوبیت ارائه و قابلیت اتکایی آنهاست.

مراحل اعتباردهی :

۱- جمع آوری شواهد حسابداری

۲- ارائه گزارش حسابرسان

انواع حسابرسی

الف / حسابرسی صورت‌های مالی :

عبارتست از فرآیند سیستماتیک جمع‌آوری شواهد پشتیبان صورت‌های مالی به منظور تعیین میزان انطباق آن با اصول پذیرفته شده حسابداری و گزارش نتایج به افراد ذینفع.

انواع حسابرسی (ادامه)

ب / حسابرسی رعایت :

عبارتست از فرآیند سیستماتیک جمع‌آوری شواهد به منظور تعیین تطابق موضوع رسیدگی با قانون، دستورالعمل و مقررات و گزارش نتایج به افراد ذینفع. این نوع حسابرسی می‌تواند به صورت پروژه‌ای جداگانه یا همراه با صورت‌های مالی انجام شود. مصداق این نوع رسیدگی‌ها، حسابرسی حسابسان دیوان محاسبات عمومی و یا رسیدگی‌های میزان مالیاتی می‌باشد. انجام حسابرسی ضمنی و بررسی اجرای کنترل‌ها، نوعی حسابرسی رعایت است، بر این اساس گفته می‌شود که حسابرسی رعایت جزء لاینفک حسابرسی مالی می‌باشد.

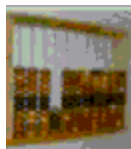
الزاماً همراه با حسابرسی صورت‌های مالی، حسابرسی رعایت هم وجود دارد.

انواع حسابرسی (ادامه)

ج/ حسابرسی عملیاتی :

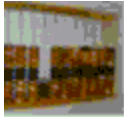
عبارت است از فرآیند سیستماتیک ارزیابی اثربخش، کارایی و صرفه اقتصادی عملیات تحت کنترل مدیریت و گزارش نتایج یافته‌ها همراه با پیشنهادات به منظور بهبود آتی عملیات یا لزوم انجام بررسی‌ها و اقدامات بیشتر به افراد ذینفع. در حسابرسی عملیاتی افراد ذینفع غالباً درون سازمانی می‌باشند. حدود حسابرسان عملیاتی اغلب از روی نمودار سازمانی تعیین می‌شود و در مقایسه با حسابرسی صورت‌های مالی یا رعایت، مستلزم کاربرد قضاوت بیشتری است. حسابرسی حسابرسان داخلی و حسابرسان دیوان محاسبات از نوع عملیاتی می‌باشد. فقط در حسابرسی عملیاتی، پیگیری وجود دارد، در حسابرسی مالی و حسابرسی رعایت، پیگیری وجود ندارد.

انواع حسابرسی (ادامه)

د/ حسابرسی جامع :

عبارتست از اجرای همزمان و یک جای حسابرسی مالی، حسابرسی رعایت و حسابرسی عملیاتی. بررسی ماهیت این نوع حسابرسی روشن می‌سازد که اجرای این نوع رسیدگی‌ها به صورت همزمان و صدور گزارش واحد امکان‌پذیر نیست زیرا معیار این سه نوع حسابرسی کاملاً متفاوت از هم می‌باشد.

انواع حسابرسی از لحاظ زمان کار

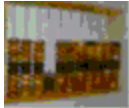
الف (حسابرسی ضمنی :

حسابرسی ضمنی یعنی اینکه حسابررس بخشی از رسیدگی‌های خود را در ضمن سال مالی و قبل از پایان سال مالی انجام دهد. معمولاً در حسابرسی ضمنی بررسی، شناخت، آزمون و ارزیابی سیستم کنترل‌های داخلی انجام می‌گیرد و نتیجه آن تهیه و ارائه نامه مدیریت می‌باشد. حسابرسی ضمنی پایه و اساس حسابرسی نهایی است بدین مفهوم که در حسابرسی ضمنی، حسابررس با توجه به شناختی که از سیستم کنترل‌های داخلی و قوت و ضعف آن کسب نموده حجم نمونه مورد رسیدگی و میزان رسیدگی‌های نهایی را تعیین می‌نماید.

انواع حسابرسی از لحاظ زمان کار (ادامه)

اهداف حسابررس از حسابرسی ضمنی :

- ۱- تسهیل در انتشار به موقع صورت‌های مالی
- ۲- ارزیابی بهتر سیستم کنترل داخلی
- ۳- امکان توزیع یکنواخت حجم کار مؤسسه در طول سال
- ۴- مورد توجه قرار گرفتن زودتر مسائل حسابداری
- ۵- برنامه‌ریزی مؤثرتر رسیدگی‌ها

انواع حسابرسی از لحاظ زمان کار (ادامه)

ب (حسابرسی نهایی :

حسابرسی نهایی یعنی رسیدگی به مانده‌های نهایی (مانده حساب ها پس از اصلاح و بستن آنها) پس از پایان سال مالی.

ج (حسابرسی مداوم :

به دلیل محدودیت زمانی حسابرسی در ارائه گزارش حسابرسی و حجم بالای عملیات حسابرسی ممکن است حسابرس به طور مداوم، مستمر و در طول سال در شرکت حضور داشته و عملیات رسیدگی خود را انجام دهد.

استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی (معیار سنجش کیفیت اجرای کار حسابرسی)

الف) استانداردهای عمومی : (مربوط به صلاحیت فردی حسابرسان)

۱ - رسیدگی باید توسط فرد یا افرادی صورت گیرد که دارای صلاحیت‌های تخصصی و حرفه‌ای باشند.

(داشتن تجربه حسابرسی و آموزش‌های مداوم حسابداری و حسابرسی)

۲ - حسابرس یا حسابرسان باید در تمام مراحل حسابرسی، استقلال رأی خود را حفظ نمایند.

۳ - حسابرسان باید در اجرای رسیدگی و تهیه گزارش، مراقبت‌های حرفه‌ای لازم را به عمل آورند.

استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی (معیار سنجش کیفیت اجرای کار حسابرسی)

ب) استانداردهای اجرای عملیات : (استانداردهای اجرای عملیات در حقیقت مواردی را منعکس می‌سازد که

حسابرس باید در حین انجام رسیدگی‌های خود مورد توجه قرار داده و رعایت کند)

۱ - عملیات حسابرسی باید به گونه‌ای مناسب برنامه‌ریزی شده و با کارکنان نظارت دقیق شود.

۲ - سیستم کنترل‌های داخلی واحد مورد رسیدگی، مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

۳ - شواهد و مدارک کافی و قابل قبول از طریق اعمال تکنیک‌های حسابرسی جمع‌آوری شود تا مبنای معقول برای

اظهاری نظر فراهم آید.

شواهدی که بیرون از واحد تجاری تهیه شده‌اند بر شواهدی که در داخل واحد تجاری تهیه شده‌اند ارجحیت دارند.

استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی (معیار سنجش کیفیت اجرای کار حسابرسی)

ج) استانداردهای گزارشگری : (۳ استاندارد اول مشخص می‌کند که موارد قابل درج در گزارش چیست و

استاندارد چهارم تعیین می‌کند که سه استاندارد اول چگونه باید گزارش شوند) .

۱ - گزارش باید تصریح کند که صورت‌های مالی طبق استانداردهای پذیرفته شده حسابداری تهیه شده است یا خیر.

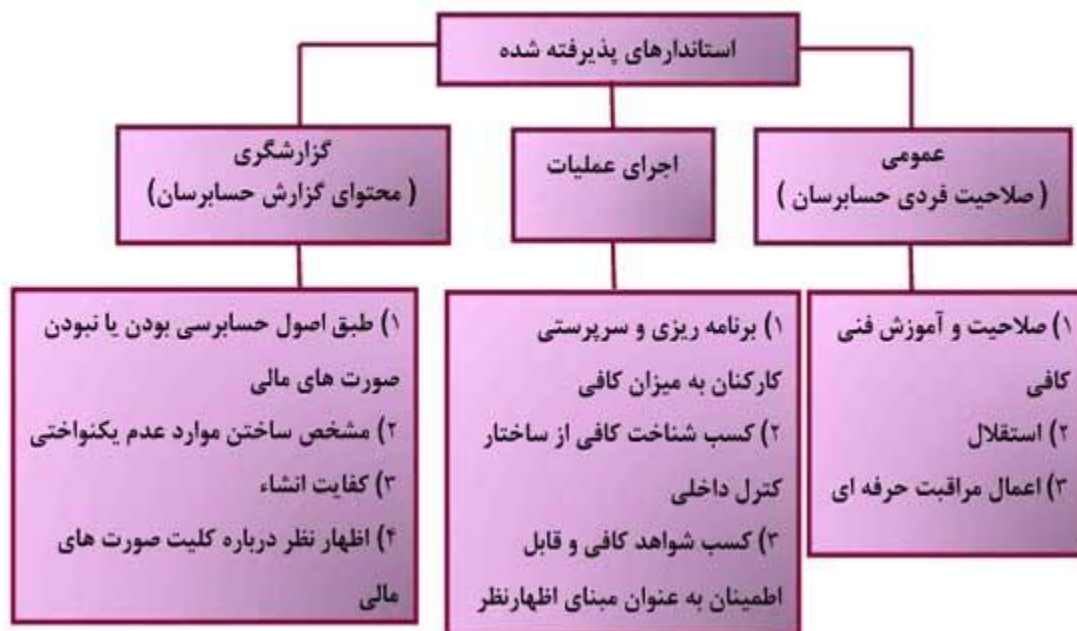
۲ - گزارش باید موارد عدم رعایت یکنواختی در تنظیم صورت‌های مالی را منعکس سازد.

۳ - گزارش باید موارد عدم افشاء کافی در تنظیم صورت‌های مالی را بیان نماید.

۴ - گزارش باید حاوی یک اظهارنظر باشد یا بیانگر این موضوع باشد که نمی‌توان نظری اظهار نمود و در چنین

صورتی باید دلایل آن مشخص گردد.

فلاصه استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی

نکاتی چند در ارتباط با استانداردها

۱ - مهم ترین استاندارد حسابرسی استقلال است.

۲ - مهم ترین دلیل بقای حرفه حسابرسی را می توان استقلال دانست.

۳ - هسته کار حسابرسی قسمت سوم اجرای عملیات است که با آزمون های محتوا سر و کار دارد.

۴ - در استانداردهای حسابرسی از عباراتی نظیر « شناخت کافی »، « شواهد کافی » و « برنامه ریزی کافی » استفاده

شده است. تصمیم گیری در مورد کفایت مستلزم قضاوت حرفه ای حسابرسی است.

تفاوت میان استانداردهای حسابرسی و روشهای حسابرسی

- ۱ - استانداردهای حسابرسی مقررات لازم الاجرای هستند که برای افزایش کیفیت کار حسابرسان و برای تمام مراحل حسابرسی تدوین شده‌اند و عدم رعایت آنها می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی را غیرممکن کند. ولی روش‌های حسابرسی، مربوط به اعمالی می‌شود که بایستی توسط حسابرسان به منظور جمع‌آوری شواهد حسابرسی انجام گیرد (مثلاً چنانچه حسابرس شرایط بند دوم استاندارد عمومی را نداشته باشد نباید کار حسابرسی را انجام می‌دهد).

تفاوت میان استانداردهای حسابرسی و روشهای حسابرسی (ادامه)

- ۲ - انتخاب مناسب‌ترین روش‌های حسابرسی مستلزم قضاوت حرفه‌ای است ولی انتخاب استانداردها براساس بیانیه‌های رسمی انجام می‌گیرد.
- ۳ - هدف اولیه روش‌های حسابرسی جمع‌آوری شواهد و مدارک مورد نیاز به عنوان پشتوانه‌ای جهت اظهارنظر حسابرسی و مدارک مؤید و تأییدکننده صورت‌های مالی است ولی هدف اولیه استانداردهای حسابرسی قابل اتکاء شدن صورت‌های مالی و ضابطه‌مند شدن حسابرسی و ارائه گزارش است.
- ۴ - روش‌های حسابرسی را می‌توان با روش‌های دیگر حسابرسی جایگزین کرد ولی استانداردهای حسابرسی را با همدیگر نمی‌توان جایگزین کرد؛ مثلاً اگر استقلال حسابرس وجود نداشته باشد عملاً حسابرسی غیرممکن خواهد شد و با دیگر استانداردها قابل جایگزینی نیست.

گزارش حسابرسان

مهم‌ترین و با ارزش‌ترین خدمت مرفه حسابرسی، اظهار نظر
کارشناسانه (گزارش) درباره صورت‌های مالی (ترازنامه،
صورت سود و زیان، صورت سود و زیان انباشته و صورت
گردش وجوه نقد) است.

انواع اظهارنامه

راه‌های مختلف اظهارنظر کردن حسابرسان شامل موارد زیر است :

۱ - اظهار نظر مقبول

۲ - اظهارنظر مشروط

۳ - اظهارنظر مردود

۴ - عدم اظهارنظر

انواع اظهارنامه (ادامه)

۱- اظهارنامه مقبول :

الف (مقبول استاندارد : گزارش مقبول استاندارد تنها زمانی می‌تواند صادر شود که شرایط زیر تحقق یابد :

۱. صورت‌های مالی، طبق اصول پذیرفته شده حسابداری، شامل افشای کافی و با استفاده از مبنای یکنواخت با دوره قبل ارائه شده باشد.

۲. محدودیت با اهمیت یا اساسی در دامنه رسیدگی وجود نداشته باشد.

ب (مقبول تعدیل شده : (مقبول با جمله بندی تغییر یافته یا دارای بند توضیحی)

در برخی شرایط خاص حسابرسان به منظور جلب توجه استفاده کنندگان از صورت‌های مالی عبارت توضیحی را به گزارش خود اضافه می‌کنند. مثل تغییری در یکنواختی از سالی به سال بعد یا وجود ابهام با اهمیت.

انواع اظهارنامه (ادامه)

۲- اظهارنامه مشروط :

بیانگر آن است که به استثنای نواقص موجود در صورت‌های مالی یا پاره ای محدودیت‌ها در دامنه رسیدگی حسابرسان، صورت‌های مالی به نحو مطلوب ارائه شده است، مثل وجود محدودیت با اهمیت در رسیدگی.

۳- اظهارنامه مردود :

یک نظر منفی می‌باشد و نقطه مقابل نظر مقبول است و بیانگر آن است که صورت‌های مالی همراه کننده است، مثل: انحراف اساسی از اصول حسابداری.

۴- عدم اظهارنظر:

گونه‌ای گزارش که در آن حسابرسان بیان می‌دارند نسبت به صورت‌های مالی، نظری اظهار نمی‌کنند. مثل : وجود محدودیت اساسی در دامنه رسیدگی یا عدم استقلال حسابرسی.

خلاصه‌ای از استانداردهای حسابرسی مربوط به فصل اول

- ۱- هدف حسابرسی صورت‌های مالی این است که حسابرس بتواند درباره این که صورت‌های مزبور از تمام جنبه‌های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری تهیه شده است یا خیر، اظهار نظر کند.
- ۲- در هر حسابرسی به هر حال محدودیت‌های ذاتی وجود دارد که بر توانایی حسابرسی در کشف اشتباهات و یا تحریف‌های با اهمیت اثر می‌گذارد. محدودیت‌های مزبور از عواملی چون موارد زیر پدید می‌آید :
 - الف / استفاده از رسیدگی نمونه‌ای.
 - ب / وجود محدودیت‌های ذاتی در هر سیستم حسابداری و سیستم کنترل داخلی.
 - ج / این واقعیت که بیشتر شواهد حسابرسی، متقاعد کننده است نه قطعی.